

Гарус А.М.

ОНП Технологія зберігання, переробки зерна та аграрний бізнес,

e-mail: artem.harus@st.pdau.edu.ua

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава, Україна

DOI: <https://doi.org/10.31210/ab2026.35>

ОПТИМІЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМПАНІЇ

Сучасному бізнесу доводиться функціонувати в умовах динамічних змін: конкуренція зростає, технології розвиваються, а поведінка споживачів стає менш передбачуваною. Компанії змушені шукати способи підвищення ефективності та адаптації до запитів ринку. Одним із таких способів є оптимізація бізнес-процесів, котра дозволяє не просто покращити окремі операції, а створити цілісну систему, де всі процеси взаємодіють і підтримують одне одного. Саме це взаємозв'язане функціонування визначає здатність компанії досягати стабільних результатів і залишатися конкурентоспроможною. Процеси в компанії утворюють складні ланцюжки.: Вони взаємопов'язані, і від того, як працює кожен з них, залежить стан всього підприємства. Система реагує на управлінські дії по-різному. Іноді результат передбачуваний, іноді ні. Це означає, що універсального способу управління не існує, тобто потрібно враховувати особливості конкретної системи, її здатність адаптуватися та можливі відхилення від плану. Системний підхід, ситуаційний аналіз і функціональна орієнтація стають інструментами, які дозволяють управляти процесами усвідомлено.

Процесний підхід у менеджменті набирає все більшої популярності, адже його суть полягає у фокусі на кінцевому результаті для клієнта. Компанія повинна спершу структурувати процеси, а потім впроваджувати зміни, що підвищують їхню ефективність. І це не завжди просто. Часто зміни потребують перебудови практик, які працювали роками. Управління бізнес-процесами включає багато сфер: розробку продуктів, маркетинг, продажі, закупівлі, виробництво, обслуговування та доставку. Контроль тут важливий, але ще важливіше підвищувати результативність і задовольняти потреби споживачів.

Впровадження процесно-орієнтованого управління змінює розподіл відповідальності. Управління може частково переходити на середню ланку. Функціональні підрозділи перестають обмежуватися вузьким контролем. Підвищується відповідальність за переміщення процесів від виробництва до кінцевого споживача. Легше виявляти проблемні ділянки. Затримки усуваються швидше, і покращується якість. Менеджери процесів отримують більше повноважень, а організаційні одиниці набувають реальної відповідальності. :

Українські компанії змушені постійно змінюватися. Бізнес-процеси потребують вдосконалення відповідно до ринку і запитів споживачів. Оптимізація процесів включає управлінські, організаційні та інформаційні заходи, об'єднані технологічно [1]. Мета не лише у підвищенні ефективності окремих операцій. Вона охоплює продуктивність компанії загалом. Це також допомагає краще реагувати на

очікування зацікавлених сторін. Оптимізація не обмежується окремими ділянками роботи, вона охоплює систему повністю і дозволяє компанії ефективніше адаптуватися до змін.

Для підвищення ефективності діяльності та досягнення стратегічних цілей українським компаніям потрібно переглянути підхід до управління. Важливо впроваджувати процесний підхід і водночас звертати увагу на оптимізацію наявних бізнес-процесів. Це не просто формальність. Справжній ефект з'являється тоді, коли компанія здатна швидко адаптуватися до змін і реагувати на нові виклики ринку.

Серед основних принципів оптимізації бізнес-процесів можна виділити кілька: перший принцип полягає у погодженні змін із стратегічними цілями підприємства; другий направлений на орієнтацію на внутрішнього та зовнішнього споживача; третій принцип пов'язаний із наявністю чітких критеріїв оцінки процесів; четвертий стосується наявності власників процесів, які відповідають за їх вдосконалення. Ці принципи допомагають системно підходити до змін і роблять процес більш керованим.

Для українських компаній впровадження методів оптимізації часто означає серйозні зміни у керівництві та структурі. Методи можна умовно поділити на два типи [2]. Короткострокові методи спрямовані на швидкі зміни, оскільки впливають на окремі етапи процесу і дають досить швидкий ефект. Довгострокові методи вимагають дещо більшого періоду часу, передбачають глибоку трансформацію процесів і зміну культури управління. Обидва підходи мають переваги і недоліки. Вибір залежить від конкретних цілей і ресурсів компанії.

При оптимізації бізнес-процесів можна виявити та усунути ключові проблеми, що заважають нормальній роботі компанії. Серед них дублювання функцій, вузькі місця у процесах, надмірно високі експлуатаційні витрати та низька якість виконання завдань. Усунення цих факторів робить процеси прозорими і керованими, а компанію більш конкурентоспроможною.

Звідси, оптимізація бізнес-процесів у сучасних умовах стає не просто інструментом підвищення ефективності, і а необхідною складовою стратегічного розвитку компанії. Вона дозволяє створити взаємопов'язану систему процесів, де кожен елемент працює узгоджено і відповідає потребам ринку та клієнтів. Завдяки поєднанню аналізу, реінжинірингу та подальшого вдосконалення процесів компанія здатна знижувати витрати, підвищувати продуктивність, покращувати якість продукції і послуг, а також ефективніше управляти ресурсами та людським капіталом.: Оптимізація допомагає виявляти проблемні ділянки, усувати дублювання та вузькі місця, інтегрувати процеси з корпоративною стратегією і підвищувати інвестиційну привабливість підприємства. У результаті організація стає більш адаптивною, керованою та конкурентоспроможною, що дозволяє їй стабільно функціонувати в умовах постійних змін і високої конкуренції.

Список використаних джерел:

1. Латишева О. В., Підгора Є. О., Касьянюк С. В., Гітис Т. П. Бізнес-процеси суб'єктів господарювання: планування, моделювання, аналіз та контроль : монографія. Краматорськ : ДДМА, 2021. 235 с.
2. Довба І.В., Сойма С.Ю. Особливості оптимізації управління бізнес-процесами підприємства та методи їх удосконалення. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Економіка та суспільство.* № 6. 2016. С. 130 – 133